

КІРОВОГРАДЕ НАШ, ТИ ВІЛЬНИЙ НА ВІКИ!

Завтра —
25 років
з дня звільнення
Кіровограда
від німецько-
фашистських
загарбників

Рік видання X
№ 3 (1015)

ВІВТОРОК

7 СІЧНЯ 1969 р.

Ціна 2 коп.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНІСТ

ЗОУНЬ
ІМ. Д. П. ВАЛЯВСЬКОГО
ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

З НАМИ — ЗАВЖДИ

І. С. КОНЕВ ТА О. С. ЖАДОВ —
ПОЧЕСНІ ГРОМАДЯНИ МІСТА

Два питання обговорювалося на XIV сесії Кіровоградської міської Ради депутатів трудящих: Про присвоєння звання почесного громадянина Кіровограда. Про затвердження Герба міста.

На сесії виступив перший секретар міському КП України депутат І. П. Валявський. Він говорив про відзначення 25-річчя визволення Кіровограда від німецько-фашистських загарбників. І. П. Валявський назвав імена визволителів обласного центру, які повернули громадянам Кіровограда вільне життя.

Бюро міському КП України та виконком міської Ради депутатів трудящих, — сказав тов. Валявський, — розглянули клопотання громадськості про відзначення з нагоди 25-річчя визволення Кіровограда колишнього командуючого Другим Українським фронтом Маршала Радянського Союзу Івана Степановича Конєва і колишнього командуючого 5-ю гвардійською армією генерала армії Олексія Семеновича Жадова високим званням Почесних громадян Кіровограда.

Бюро міському партії і виконком міськради вносять на розгляд сесії проєкт рішення з цього питання. Сесія одностайно прийняла рішення, в якому говориться, що Маршалу Радянського Союзу І. С. Конєву за високі заслуги у керівництві військами Другого Українського фронту, які визволили місто Кіровоград від німецько-фашистських загарбників 8 січня 1944 року, і генералу армії О. С. Жадову за вміле керівництво діями 5-ї гвардійської армії приєднати звання Почесних громадян м. Кіровограда.

Голова виконкому міськради депутат Б. К. Катерничук виступив з промовою про затвердження Герба міста. Сесія одностайно прийняла рішення про затвердження Герба Кіровограда.

Воїни звільняли Кіровоград. Зліва направо: сержант В. С. ШВОЄВ, лейтенант А. М. ЗАРУБІН, лейтенант Ф. М. ЄГОРОВ, старший лейтенант ШАКІН, рядовий ФІЛІМОНЕНКО.

Фото 1944 р.

МОВОЮ СПОГАДІВ

Фото славних радянських воєначальників І. С. Конєва, М. С. Шумилова, О. С. Жадова та інших. Під їхнім командуванням взимку 1944 року червонозоряні воїни звільнили Кіровоград.

Схеми, на яких вогневыми стрічками позначені дороги, по яких вступали в місто наші війська. Картуз, шинеля, кортик гвардії генерал-полковника М. С. Шумилова.

Мовою спогадів про далекі і героїчні дні промовляють до нас дорогі реліквії, документи, стенди.

Новими експонатами напередодні 25-річчя визволення Кіровограда від фашистських загарбників поповнився краєзнавчий музей.

І. ГОРОВИЙ.

МІСТО стояло в спокої. Місто жило напругою мирних трудових буднів. Місто вибиралось у крає.

А воїни прийшли і посяли пустку. Важкий чобіт варварів ступив на чисте лоно степового красеня, залишивши після себе глибокі і болотні рани. 885 днів і ночей терпів Кіровоград свавільні німецько-фашистських окупантів. Терпів немовчки. Місто боролось. Місто чекало визвольного світання. Під час окупації в Кіровограді, навколо нього діяла 41 підпільно-диверсійна група, 16 партизанських за-

лителі, жителі обласного центру під керівництвом партійної організації одразу почали відбудову. Вже через тиждень пролунав перший заводський гудок: то кликав людей у цехи завод «Червонз зірка».

На вулицях наводили порядок робітники заводу «Червоний Профінтер», «15 років Жовтня», студенти педінституту. Рівно через місяць спалахнули електричні вогні, по трубах пішла вода.

Швидко видали першу продукцію кіровоградські підприємства. Вже в першому кварталі 1944 року її було випущено майже на два мільйони карбованців.

З тих пір минуло чверть століття.

В обновах і красі місто-трудівник. Продукція кіровоградські підприємства. Вже в першому кварталі 1944 року її було випущено майже на два мільйони карбованців.

Нині промисловість Кіровограда налічує 23 галузі: сільськогосподарське машинобудування та металообробка, приладобудування, поліграфічна, будівельна, легка, харчова, м'ясо-молочна...

За післявоєнні роки обсяг промислового виробництва зріс удвічі, а на окремих підприємствах — у 5—7 разів. Будівельники здали 400 тисяч квадратних метрів житла. З'явилися нові вулиці, квартали, культурно-побутові установи. Переміни на центральній площі Кіровограда. Її прикрасили теж новобудови — приміщення облпрофради, будинок Рад, готель «Україна», кафе «Юність». А неподалік — новий універмаг. Зводиться багатоповерхове приміщення готелю. Став до ладу широкоекранний кінотеатр «Комсомолец», з'явився учбовий корпус інституту сільськогосподарського машинобудування, будівельного технікуму, діти кіровоградців по-

РИШТОВАННЯ — ПЕРША ОКРАСА

І. П. ВАЛЯВСЬКИЙ,
перший секретар Кіровоградського
міському КП України.

гонів. Всюди гітлерівців чекали помста і спалахи гніву.

І витерпів, і вистраждав Кіровоград, проніс віру в перемогу аж до того січневого дня, коли далеко в степу спалахнули червоні вогні ракет, сповістивши про новий наступальний удар радянських військ.

Воїни 297 стрілецької дивізії полковника Ковтун-Станкевича і танкісти генерал-полковника Ротмістрова першими сягнули околиць Кіровограда.

І 8 січня 1944 року над нашим містом замайорів червоний прапор. У той день Москва салютувала доблесним військам, що визволили Кіровоград, двадцятьма артилерійськими залпами з 224 гармат. Радянський воїн прийшов у Кіровоград. А перед ним постали руїни і попелища. Зруйновані фабрики й заводи. Пошкоджені транспортні лінії. Спалені житлові будинки. Загарбники завдали місту збитків на 50 мільйонів карбованців.

А найбільша втрата — життя тисяч мешканців.

Усі ці страхотні не зломали волі кіровоградців.

І коли до них прийшли визво-

Молодіє, красивіше моє місто.

Фото В. КОВПАКА.

КУРС — НА ВЕНЕРУ

5 січня 1969 р. о 9 год. 28 хв. московського часу в Радянському Союзі відповідно до програми космічних досліджень здійснено запуск автоматичної міжпланетної станції «Венера-5».

Основною метою запуску станції є продовження досліджень планети Венери, початих автоматичною станцією «Венера-4». На станції «Венера-5» розміщено склад наукової і виміральної апаратури, що дасть можливість підвищити точність вимірів і одержати додаткові наукові дані про атмосферу планети.

У процесі польоту станції по трасі Земля — Венера проведуться широкі наукові дослідження в космічному просторі.

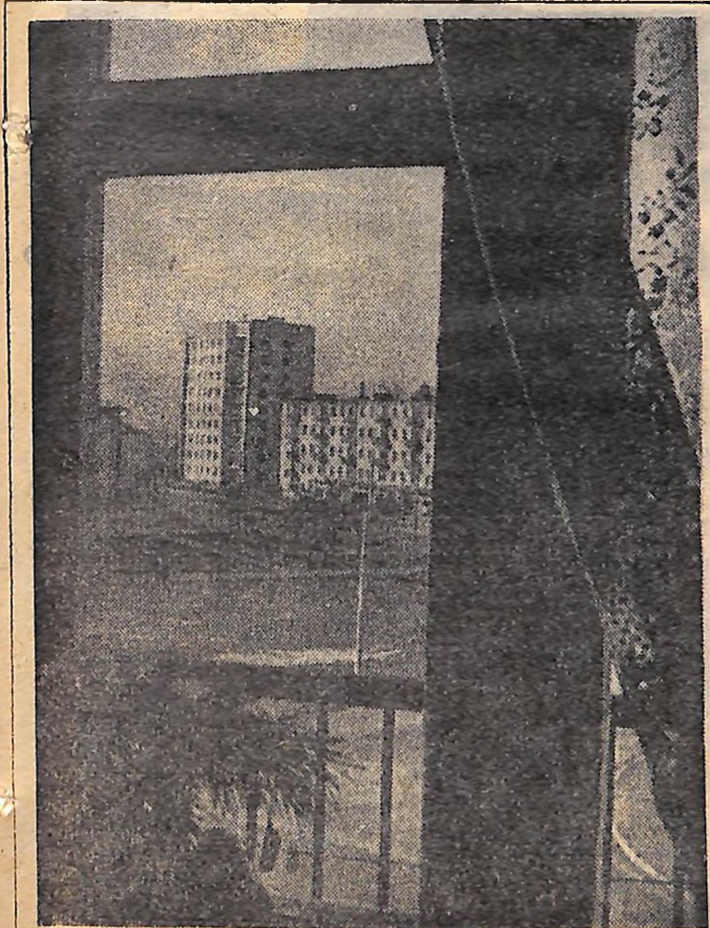
На борту автоматичної міжпланетної станції «Венера-5» є вимпели Радянського Союзу з барельєфом Володимира Ілліча Леніна і зображенням Державного герба СРСР.

Вага автоматичної станції «Венера-5» без останнього ступеня ракетно-носія становить 1130 кг.

Станцію «Венера-5» було виведено на траєкторію польоту до планети Венери з проміжної орбіти штучного супутника Землі. Старт з орбіти супутника Землі було проведено о 10 год. 47 хвил. московського часу. В цей час станція перебувала над територією Африки.

Апаратура, встановлена на борту автоматичної міжпланетної станції «Венера-5», працює нормально. З станцією підтримується сталий радіозв'язок. Керування польотом станції здійснюється з центру далекого космічного зв'язку.

Координатно-обчислювальний центр обробляє одержувану інформацію.

ВАШ РАТНИЙ ТРУД НА ПОДВИГ КЛИЧЕ

ДРУГИЙ ОРДЕН — ЗА РІДНИЙ ДІМ

РІШТОВАННЯ — ПЕРША ОКРАСА

(Закінчення).

чали навчатися в п'яти нових школах. І околиці міста в обновах. Там — нові квартали, парки, сквери.

Зростає торгова мережа міста. Нині в нас працює 252 магазини і 142 підприємства громадського харчування.

Є в Кіровограді 16 лікарень, де працює 800 лікарів і 2 тисячі чоловік середнього медичного персоналу. А для дітей споруджено 39 садків та ясел.

Нині в педагогічному інституті та інституті сільськогосподарського машинобудування створено умови для навчання майже 11 тисяч студентів. А за парти 35 загальноосвітніх шкіл сідає 22 355 школярів.

В місті працюють п'ять технікумів, музичне училище, 8 училищ системи профтехосвіти.

Широку роботу по вихованню людщини комуністичного суспільства проводять культурно-освітні установи міста.

При Будинку культури імені Калініна вже кілька років успішно працює заслужений самодіяльний ансамбль народного танцю «Ятрань». Нашим танцюристам аплодували в різних куточках країни, вони демонстрували свою майстерність, пропитували радянське мистецтво в Англії, Франції, на Кубі, в Туреччині, Чехословаччині. А на IX Всесвітньому фестивалі молоді і студентів

у Софії ятранці одержали Велику Золоту медаль.

Кроки нашого зростання, яскраві барви життя степівчанина стають все помітнішими і помітнішими.

Трудаці міста гідно зустріли піввіковий ювілей Жовтня. Десятки підприємств, колективів нагороджені пам'ятними прапорами обкому КП України, облвиконкому та облпрофради. 30 виробничих колективів зберігають у себе пам'ятні прапори міському КП України і виконкому міської Ради депутатів трудящих, а 185 носять звання колективів імені 50-річчя Великого Жовтня.

Понад 500 кіровоградців в ювілейному році нагороджені орденами й медалями.

Нині трудове місто готується відзначити 100-річчя з дня народження В. І. Леніна. Всі наші діла й помисли спрямовані на те, щоб прийти на це свято з великим дарунком своїх рук, розуму, щоб якнайшвидше наблизити той світлий комуністичний день, про який мріяв Ілліч.

У Кіровограді свято — відзначаємо чверть століття з дня його визволення від німецько-фашистських загарбників. Згадуємо роки окупації, роки боротьби. Ми стоїмо перед своїми визволителями і ще раз висловлюємо їм глибоку вдячність за мужність, за полум'яні серця. Дякуємо їм за волю, що принесли в наше місто в той січневий день 1944. Дякуємо партії за світле наше сьогодні.

І ми, комуністи, і наші молодші друзі — комсомольська гвардія обіцяємо своїм визволителям, груди яких прикрашені золотом зірок і орденів, що Кіровоград буде ще в більшій красі і величчю. Бо в ньому живуть люди, які люблять сонце і труд, що справді переростає у красу.

З АВІДНА біографія в цієї людини. У військовій шинелі пролив вогненними дорогами від Сталінграда до Праги. Брав участь в боях за Курськ, Белгород, Полтаву, Кременчук. Та коли його просять розповісти про ті буремні роки, він найбільше говорить про бої за рідне місто, про той січневий день 1944, коли над Кіровоградом з'явився стая визволителів.

Тоді Борис Андрійович Рілов, радист 290 гвардійського полку 95 дивізії, разом з своїми бойовими друзями виконував особливе завдання командування. З 5 січня і до визволення Кіровограда на добу доводилось відпочивати 2—3 години. Згадує Борис Андрійович сутичку з ворогом в районі Лелеківці. Наші частини оточили гітлерівців. А ті намагались вирватись з кільця. Та на допомогу визволителям радисти викликали літаки, які на парашутах скинули радянським воїнам ящики з снарядами, патронами, продовольством.

Найбільша напруга в радиста Бориса Рілова була на підступах до його рідного Кіровограда. Він безсервно викликав у потрібні квартали артилерійський вогонь...

Нарешті ще одне завдання:

потрібно не дати фашистам відірвати Балахівський міст. Рілов вирушає до залізничної колії з 12 автоматиками. Біля мосту жорстока сутичка з ворогом. Гітлерівці було знищено. А міст розірвали.

Там, на мосту, загинуло 9 автоматиків.

За вміле проведення цієї операції, багатьох воїнів було представлено до нагород. Борис Рілов одержав другий орден Червоної Зірки...

Нині він архітектор, керує відділом комунального проектування республіканського управління «Укржитлопроект». Борис Андрійович серед авторів проєктів Кіровоградських Черемушок, Будинку Рад, 10, 21, 31 середніх шкіл, будівельного технікуму, дитячої лікарні, багатьох шкіл-інтернатів, житлових будинків.

Коли напередодні сплять — 25-річчя визволення Кіровограда від німецько-фашистських загарбників, Борис Андрійович разом з іншими колишніми воїнами-визволителями виступив перед студентами Кіровоградського педінституту, він в першу чергу розповів про свою сьогоднішню професію. А тоді вже був спогад про ті вогненні роки.

На тематичному вечорі, влаштованому в студентському гуртожитку, полковник запасу В. Повітчук згадав юнаком та дівчатом про визвольні бої, які точились за Кіровоградщину чверть століття тому. Старший викладач інституту І. Артеменко (він теж був серед визволителів Кіровограда), нові розмови про воїнів-героїв, які проявили героїзм і мужність в боях за Кіровоградщину. Серед інших розповідей були слова про Бориса Андрійовича Рілова.

П. КЛИМЧУК.

ДОКУМЕНТИ 44-го

З наказу Верховного Головнокомандуючого

Війська 2-го Українського фронту, проявивши сильну оборону німців, сьогодні, 8-го січня, в результаті вмілого обхідного маневру, заволоділи обласним і крупним промисловим центром України — містом Кіровоградом — важливим опорним пунктом оборони противника.

За чотири дні впертих боїв наші війська пройшли вперед від 30 до 50 кілометрів, розширивши прорив до 120 кілометрів по фронту. В ході наступальних боїв війська фронту розбили три танкових, одну моторизовану і чотири піхотних дивізії німців.

В боях за оволодіння містом Кіровоградом відзначились війська генерал-полковника ШУМИЛОВА, генерал-лейтенанта ЖАДОВА, танкісти генерал-полковника танкових військ РОТМІСТРОВА, генерал-майора танкових військ КАТКОВА, генерал-майора танкових військ ПОЛОЗКОВА, генерал-майора танкових військ КИРИЧЕНКА, артилеристи генерал-лейтенанта артилерії ФОМІНА і льотчики генерал-лейтенанта авіації ГОРЮНОВА.

На ознаменування одержаної перемоги з'єднанням і частинам, що відзначилися у боях за визволення міста Кіровограда, присвоїти найменування «Кіровоградських».

Надалі ці з'єднання і частини іменувати:

- 297 стрілецька Слов'янсько-Кіровоградська дивізія,
- 50 стрілецька Запорізько-Кіровоградська дивізія,

- 409 стрілецька Кіровоградська дивізія,
- 25 танкова Кіровоградська бригада,
- 31 танкова Кіровоградська бригада,
- 170 танкова Кіровоградська бригада,
- 1-й штурмувальний авіаційний Кіровоградський корпус,
- 1-а Гвардійська бомбардувальна авіаційна Кіровоградська дивізія,
- 205 винищувальна авіаційна Кіровоградська дивізія,
- 302 винищувальна авіаційна Кіровоградська дивізія,
- 11 артилерійська Кіровоградська дивізія,
- 16 артилерійська Кіровоградська дивізія,
- 1000-й винищувальний протитанковий артилерійський Кіровоградський полк,
- 1669-й винищувальний протитанковий артилерійський Кіровоградський полк,
- 679-й гаубичний артилерійський Кіровоградський полк,
- 1543-й самохідний артилерійський Кіровоградський полк,
- 1694-й самохідний артилерійський Кіровоградський полк,
- 263-й мінометний Кіровоградський полк,
- 292-й мінометний Кіровоградський полк,
- 97-й Гвардійський мінометний Кіровоградський Червоно-Прапорний полк,
- 11-й окремих Гвардійський мінометний Кіровоградський дивізіон,
- 60 інженерно-саперна Кіровоградська бригада,
- 329-й інженерний Кіровоградський батальйон.

Кіровоград в перший день після звільнення. Фото 1944 року.

З матеріалів, що надійшли на фотовиставку, присвячену 100-річчю від дня народження В. І. Леніна. Ф. ПЛАХТІЯ. МІЯ КІРОВОГРАД.

ДОКУМЕНТИ 44-го

Володимир СОСЮРА

МИ — ПОВЕРНУЛИСЯ!

Кіровоград. Тебе ми покидали в той, повний крові сорок перший рік, і, у страшному гуркоті навали, в твоїй груді стирчав німецький штик... Вони прийшли, бандити у шоломах, й тобі на горло катова нога у бурях стала, чорна, і знайома ще з вісімнадцятого... І жага страшної помсти в серці запалала, і ти із грудей висмикнув багнет і уками нашими... І світло дня настало, і ніч пройшла, як довгий дикий бред. Ми повернулись як, як обіцяли тобі в громах, у охканні гармат, знов над тобою сонце засіяло, ти знову наш, ти наш Кіровоград! Прийшли до тебе знову дні щасливі, ти розсвітаєш, як повний світла сад, і Кіров наш, у бронзовім пориві знов осінить тебе, Кіровоград!

1944 р.

